

ДУХОЎНЫ СКАРБ

так называемые французский парадокс — то есть тот непременный факт, что французы, также, как и итальянцы, потребляющие гораздо больше жирного мясного, чем англичане и американцы, гораздо меньше подвержены инфарктам и прочим болезням, связанным с закупоркой сосудов холестериновыми бляшками.

Дело в том, что красное вино, а также другие основные компоненты «средиземноморской» диеты, такие как томаты и оливковое масло, содержат большое количество флавоноидов, являющихся антиоксидантами и поддерживающие должный уровень «хорошего» холестерина.

Адам ГЛОБУС:

«У мяне няма комплексаў...»

Некаторыя мужчыны, калі жонка раптам застае іх у ложку з палюбоўніцай, адразу пачынаюць апраўдвацца: маўляў, дарагая, гэта зусім не тое, пра што ты падумала. Письменник, мастак і бизнесмен Уладзімір Адамчык (псеўданім Адам Глобус) да такіх не адносіцца.

«Гэта чыста жаночая логіка — ніколі не прызнавацца, — гаворыць Глобус. — Мужчынская логіка іншая: пераканаць, што не магло быць інакш. Захаваўся. Захапіўся. Спакусілі. Напіўся, у рэшце рэшт, не памяню, як і што атрымалася...»

Адам Глобус ічыра адказваў на ўсе мае пытанні, нават тыя, якія тычыліся асабістага жыцця.

«У мяне няма комплексаў», — заўважыў ён.

Пра пісьменнікаў, грошы і эротику

— Якое ім было вядомае — Адам Глобус ці Уладзімір Адамчык?

— Гледзячы каму. У маскоўскім кніжным свеце і сярод беларускіх мастакоў — хутчэй за ўсё Уладзімір Адамчык. У пісьменніцкіх колах — Адам Глобус. Для мяне асабіста больш важна імя, запісанае ў паспарты.

— Вы былі хачае, каб вы былі мастацтвам. Не ішлі, што сталі пісьменнікам?

— Я шмат кім не стаў. Мастацтвам ужо дакладна не стану і не шкадую аб гэтым. Хаця іншы раз думаю: закруціць бы ўсе жыццё ды пачаць спячаць! Але я не хачу бы зноў пражыць тое жыццё, якое пражыў. Мне цікава быць іншым. Напрыклад, жанчынай: мяне цікавіць жаночая псіхалогія. Чалавек заўсёды жалеае таго, што не ме. Звычайна гэта адносіцца да грошай: заўваж, хоць я мею на дзесяць рублёў ці долараў больш...

— Багаты пісьменнік — вельмі рэдкае з'ява. Вы ніколі не скараціліся на адсутнасць грошай і лічыце, што грошы не павінны быць шмат? І можа знаходзіцца нейкі шлях, каб утрымліваць сямя?

— Не толькі пісьменнік, але і мастак, і журналіст, і спявак не павінны быць шматлікімі. У масавыя свядомасці існуе памылковы ідэал, што грошы — гэта шмат грошай, багатых чалавек. Я так не лічу. Калі ты такі разумны, чаго таці бедны?

— Па-вашаму, беднасць — гэта загана?

— Гледзячы што лічыць беднасцю. Напрыклад, у нас ніколі ніколі не было вядомага мастака. Я таксама не вельмі багаты чалавек. І пераканаўся, што на Беларусь наогул не існуе багатых. Багацце — гэта грошы, якія пражылі не адно пакаленне ў сям'і. У нас у гэтым сэнсе ўсё толькі пачынаецца.

— А Вам цікава было пачынаць? Саюз пісьменнікаў некаторы называюць сапраўдным тэрапіяй... Ці Вам як сёму знакамца пісьменнік не трэба было знамяцца за месца пад сонцам?

— Саюз пісьменнікаў не вельмі адпавядаў ад саюза мастакоў ці архітэктараў. Праста пісьменнікі пішуць больш за мастакоў, і таму пішуць менш даносяў. А мастакі, калі нешта пішуць, то часта данося. Таму ў Саюзе пісьменнікаў адразу сабе знамяцца на лепшы, чым у Саюзе мастакоў. Па адукацыі я мастак, але не ўстаў у мастацкі саюз. Хоць таго, што я — член Саюза журналістаў. Пра гэты «саюз» я ўвогуле нічога не буду гаварыць. Думаю, зразумела чаму...

— Лёгка быць сынам вядомага пісьменніка?

— Я заўсёды ганарыўся, што ў мяне такі бацька. Хаця лэўныя цыжжакі ўсё ж былі. Напрыклад, у пачатковай школе, дзе я вучыўся, быў завядаў кантынгент. І прызначыў, што бацька — пісьменнік, было некай няёмка. Трэба было, каб бацька быў п'янічэй ці бандытам...

— Не магу сказаць, што імя бацькі мне дапамагала: усё ягонае ворагі механічна становіліся маймі.

— Вас называюць банкам беларускай эратычнай літаратуры...

Чорны нашай свядомасці скіравана менавіта на эратычныя думкі. Але да наяднага часу беларуская літаратура ігнаравала гэта. У нас можна было лёгка напісаць, як і хто каго забіў, а хто каго пакаваў і з кім лёў у ложку. Гэта была вельмі табуіраваная тэма. Асабіста я падзяляю словы Роберта Бёрна, які сказаў: лепш зрабіць аднаго, чым знішчыць многіх. Аднак эратычная літаратура — гэта не самае асноўнае, што я зрабіў. Зараз мяне хвалюць рэлігійныя пытанні. Як казаў фрыдсак Алег Халыка, свядомасць чалавека ўтвараюць чатыры рэчы: мастацтва, эротыка, рэлігія і навука. Мяне якрава цікавіць мяжа і сувязь эротыкі з рэлігіяй.

— Раней эратычныя раманы першымі зніклі з палі кніжных магазінаў. Цікава: ці існуюць на Беларусі камерыйныя аўтары, тыя, чые мастацкія творы разыходзяцца гэтаксама паспяхова, як эратычныя раманы?

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.

— Памілаюцца тыя, хто лічыць тэатры і лёгкіх жаночых раманаў супербестселерамі. Яны займаюць свой сектар у кніжным свеце, але я магу сказаць, што кніжка, напрыклад, «Як развясці кветкі на балконе» можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны. Гэтыя раманы, такіх як «Як развясці кветкі на балконе», можа перакрыць усяк дэкадэнтскі і раманістычны.



— Я не спрабаваў туды паехаць.

— У свой час у Вас была выдатная з пункту гледжання камерыйны ідэя — «Вібрацыя дэма». У Вас ёсць яшчэ адна не менш гэта ідэя? — Я зрабіў паша жыццё лепшым?

— З пэўнага часу у мяне няма палітычных амбіцый. Яны скончыліся на Дзяліна ў 1988 годзе. Калі мы выйшлі людзей на дэманстрацыю і не змаглі нічога зрабіць, каб не было бойкі, каб людзей не аблівалі газам і не збівалі дубініцамі. Я зразумеў, што не бачу сэнсу ў жорсткай, крывавай і баявой палітыцы. Я — мастак. Пісьменнік. Літаратар. Анархіст. Сёння ўжо мала хто б ведаў, што ў Беларусі, акрамя проста беларусаў, ёсць яшчэ нейкія «сапраўдныя», «пачырыя», «заятыя» «свядомыя» беларусы.

— «Крайняе жыццё нас», — сцвярджае Акуліч. І без Вас таксама. Вам утуліла адчуваць сябе ў такім становішчы?

— Канешне, не. Я ўсё жыццё займаўся мастацтвам. Мастак заўсёды знаходзіцца ў апэзіі да любой дзяржавы, у якой ён жыве, нават самай дэмакратычнай і цывільнай дзяржаве. Таму што мастак у гэтых момантах мусіць адрознівацца грамадскай думкай. У мастака ёсць сумненні ў правільнасці абранага шляху, а дзяржава не мае права сумнявацца. Але я не перажываю, што нешта зробіцца без мяне. Калі нешта зробіцца — дзякуй Богу.

— А што Вы там скажае пра «Вібрацыю дэма»?

— Гэта была адноўленчая ідэя. Але ёсць рэальнасць, якая прымае сам. Мужчына-звер паўвяс прымае і адказвае за свае рашэнні. Я лічу, што гэта трэба зрабіць, і зрабіў. Але не думаю, што мяне там сумленне застане...

— Проста я меў такую магчымасць: купіць кватэру для сваёй дачкі. Дарчыня, яна ў мяне мастацтва...

— Ніхто не гаворыў пра фатаграфію Алены Адамчык?

— Гэта было іншае прадэцтва. Зараз яна існуе маё іх усе, якія я заваў да таго, як яна стала Адамчыкай?

— Ады кажуць, што Вы займаецеся бізнесам і спансоруеце выставы свайго жонкі. Другія сцвярджаюць, што наагул, яна зрабіла кар'еру і спартсменаў, якія актыўна пачалі фатаграфіраваць аголеныя?

— Я вельмі любіў, калі мужчыны прадэцтваючы жончы талент, каб быць ярчэй. Я ўсё зрабіў для таго, каб яе талент разгарнуўся, каб яна рэалізавала свае творчыя задумкі, пачыненні. Я пазнаёміўся з Лёнай Бяляевай, якая займаўся праблемамі тэрытарыяльнай і палітычнай раней яна не займаўся.

— Некаторыя кажуць, што Алена вельмі раўняна...

— У Інтэрнэце пісалі пра Ваш раман са спявачкай Касіяй Камонскай...

— Пра мяне ў Інтэрнэце такое пішуць, што лепш пра гэта не гаварыць... Раман з Касіяй — гэта хутэй міфалагічна, чым рэальнасць. Яна выконвала песні на мае вершы. Была агульнай праца, агульнае жыццё, мы імя разам выступалі. Рамана не было. Хаця мая жонка ўсё ж пабіла Касію...

— На адным вечары я танцаваў з Касіяй, прыйшла жонка, сапала Касю за валасы і дала па твары. Я пачаў і расцягнуць...

— А што ты скажаш?

— Вы адносіліся да тых мужчын, якіх калі жонка застае ў ложку з палюбоўніцай, кажуць: дарагая, гэта зусім не тое, што ты падумаў?

— Гэта чыста жаночая логіка

— Гэта пазіцыя мастака. Можна стварыць спіс са 150 партый, але заўсёды застануцца індывідуальныя, непартыйныя людзі, для якіх павінна быць вось гэты аспект «супраць усіх».

— Вы выступаеце супраць многіх, сцвярджаючы, што «Беларуская нацыя вельмі прыжанацьна». У нас не культывуецца вобраз мужчыны-ваіра. Чаму не культывуецца і хто павінен гэты культ стварыць?

— Зараз шмат гавораць пра стварэнне ідэалогіі. Я таксама лічу, што стварэнне ідэалогіі. Мой апошні раман называўся «Дом». Ён пра тое, што трэба любіць працоўнага, брата, сястры, жонку. Калі мы любім сваё, калі роўна свайму ўласнаму бацькаўшчыну, мы можам палепшыць і жыццё асітатні. Асітатні і разумныя эгаізм: я раблю добра сабе, апаваляю, я ведаю, як зрабіць добра хіба б іншае аднаму чалавеку. І калі ў мяне застануцца сілы, я зраблю добра свайму суседу. Рабю абстрактна для ўсёх — гэта амаль што для нікога. Але вобраз чалавека стваральнага, вярна, будучыня, наогул чалавеча асцвяжджэння, у нас мала культывуецца. У нас нават няма каннай статуі.

— А чаму яна павінна абавязкова быць?

— Ёсць вельмі важныя рэчы манументальнай прапанавана. Не здарма ж, напрыклад, рускія на Чырвонай плошчы ставяць помнік Жукаву на кані, свайму тавару. Я лічу, што ў нас павінен быць помнік Каліноўскаму на кані. Гэта быў бы, чым сімвал. Гэта якрава ёсць правяра рэалізаванай ідэалогіі.

— А ці патрэбна нам наогул «адзіна дзяржаўная ідэалогія»?

— Гэта тэарэтычнае пытанне. Дзяржава без ідэі — глупства. Дзяржава з маніакальнай ідэяй — трагедыя.

— А чаму яна павінна абавязкова быць?

— Ёсць вельмі важныя рэчы манументальнай прапанавана. Не здарма ж, напрыклад, рускія на Чырвонай плошчы ставяць помнік Жукаву на кані, свайму тавару. Я лічу, што ў нас павінен быць помнік Каліноўскаму на кані. Гэта быў бы, чым сімвал. Гэта якрава ёсць правяра рэалізаванай ідэалогіі.

— А ці патрэбна нам наогул «адзіна дзяржаўная ідэалогія»?

— Гэта тэарэтычнае пытанне. Дзяржава без ідэі — глупства. Дзяржава з маніакальнай ідэяй — трагедыя.

— А чаму яна павінна абавязкова быць?

— Ёсць вельмі важныя рэчы манументальнай прапанавана. Не здарма ж, напрыклад, рускія на Чырвонай плошчы ставяць помнік Жукаву на кані, свайму тавару. Я лічу, што ў нас павінен быць помнік Каліноўскаму на кані. Гэта быў бы, чым сімвал. Гэта якрава ёсць правяра рэалізаванай ідэалогіі.

— А ці патрэбна нам наогул «адзіна дзяржаўная ідэалогія»?

— Гэта тэарэтычнае пытанне. Дзяржава без ідэі — глупства. Дзяржава з маніакальнай ідэяй — трагедыя.

— А чаму яна павінна абавязкова быць?

— Ёсць вельмі важныя рэчы манументальнай прапанавана. Не здарма ж, напрыклад, рускія на Чырвонай плошчы ставяць помнік Жукаву на кані, свайму тавару. Я лічу, што ў нас павінен быць помнік Каліноўскаму на кані. Гэта быў бы, чым сімвал. Гэта якрава ёсць правяра рэалізаванай ідэалогіі.

— А ці патрэбна нам наогул «адзіна дзяржаўная ідэалогія»?

— Гэта тэарэтычнае пытанне. Дзяржава без ідэі — глупства. Дзяржава з маніакальнай ідэяй — трагедыя.

— А чаму яна павінна абавязкова быць?

— Гэта пазіцыя мастака. Можна стварыць спіс са 150 партый, але заўсёды застануцца індывідуальныя, непартыйныя людзі, для якіх павінна быць вось гэты аспект «супраць усіх».

— Вы выступаеце супраць многіх, сцвярджаючы, што «Беларуская нацыя вельмі прыжанацьна». У нас не культывуецца вобраз мужчыны-ваіра. Чаму не культывуецца і хто павінен гэты культ стварыць?

— Зараз шмат гавораць пра стварэнне ідэалогіі. Я таксама лічу, што стварэнне ідэалогіі. Мой апошні раман называўся «Дом». Ён пра тое, што трэба любіць працоўнага, брата, сястры, жонку. Калі мы любім сваё, калі роўна свайму ўласнаму бацькаўшчыну, мы можам палепшыць і жыццё асітатні. Асітатні і разумныя эгаізм: я раблю добра сабе, апаваляю, я ведаю, як зрабіць добра хіба б іншае аднаму чалавеку. І калі ў мяне застануцца сілы, я зраблю добра свайму суседу. Рабю абстрактна для ўсёх — гэта амаль што для нікога. Але вобраз чалавека стваральнага, вярна, будучыня, на